

Joroisten vesienhoitoryhmän kokous 1/2023

Aika	keskiviikko 1. helmikuuta 2023
Paikka	Joroisten kunnantalo
Läsnä	Petri Miettinen, Joroisten kunta Risto Salko, Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue Veli-Matti Vallinkoski, Pohjois-Savon ELY-keskus Sanna Katajamäki, Pohjois-Savon ELY-keskus Jukka Vihavainen, Eläköön Sysmäjärvi Pauli Aholainen, Kolman kosteikkohanke Eero Jäppinen, Joroisten osakaskunta, Pro Joroisselkä ry Viljo Savolainen, Kaitaisten osakaskunta Seppo Niskanen MTK Pohjois-Savo Eeva Koivula, Pro Joroisselkä ry Marika Limatius, Keski-Savon ympäristötoimi
Teams	Jukka Koski-Vähälä, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry Sirpa Levänen, Joroisten kunta, Pro Joroisselkä ry Teemu Hentinen, Pohjois-Savon ELY-keskus Vuokko Mähönen, Pohjois-Savon ELY-keskus Raimo Lappalainen, Suihkolanjoen hanke

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Petri Miettinen toimi kokouksen puheenjohtajana ja Sanna Katajamäki sihteerinä. Kaikki läsnäolijat esittäytyivät.

2. Edellinen kokouksen pöytäkirja

Käytiin pöytäkirja läpi ja hyväksyttiin se ilman muutoksia. Pöytäkirjat ja muut kokousmateriaalit löytyvät Etelä-Savon Vesienhoidon nettisivuilta: https://esvesienhoito.wordpress.com/joroisten-juvan-ja-rantasalmen-seutujen-vesienhoito/vojura_koukset-ja-neuvottelut/

3. Joroisten alueen pistemäinen vesistökuormitus (Veli-Matti Vallinkoski, ELY)

ELYn valvojat eivät päässeet päällekkäisten tilaisuuksien takia paikalle, joten Veli-Matti kertoi yleisesti ELYn lupavalvontaan liittyviä asioita. Pääpaino valvonnassa on ympäristönsuojelulain mukaisten lupien valvonnassa. Lisäksi ELY valvoo myös mm. vesilain mukaisia lupia ja on asianomistajana ympäristörikosasioissa. Ympäristönsuojelulaissa on esitetty laitoskohtainen jaottelu sen mukaan, onko valvontaviranomainen kunta vai ELY. Esimerkiksi eläinsuojien valvonta jakautuu eläinyksikkömäärän mukaan. Vesilain valvonta jakautuu myös kunnan ja ELYn kesken. Ympäristönsuojelulain mukaisia kunnan valvottavia kohteita Joroisissa on noin 30 kpl. Pohjois-Savon mittakaavassa ELY-keskuksella on eniten turvetuotantoalueiden valvontaa, kaikki eläinsuojat Joroisissa ovat puolestaan kunnan valvonnassa. Joroisissa sijaitsevia ELY:n valvomia ympäristölupakohteita on 7 kpl.

Ympäristölupiin liittyy lähes aina vesistötarkkailuja ja niitä toteutetaan joko toiminnanharjoittajan omana tarkkailuna tai yhteistarkkailuna. Yhteistarkkailuksi kutsutaan yleensä

3.3.2023

saman vesialueen tarkkailuvelvollisten yhteistä velvoitetarkkailuohjelmaa, jonka avulla pystytään seuraamaan kokonaisvaltaisemmin samalla vesistöalueella tapahtuvan toiminnan vaikutuksia. Ymparisto.fi sivustolta löytyy yhteistarkkailun vuosiyhteenvetoreportit ([https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Pintavesien_tila/Vesistotarkkailut_PohjoisSavossa\(40626\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Pintavesien_tila/Vesistotarkkailut_PohjoisSavossa(40626))). Sovittiin, että seuraavassa palaverissa käsitellään Huutokosken kalanviljelylaitoksen toimintaa ja lupaeh-toja sekä muidenkin alueen pistekuormitusta aiheuttavien toimintojen tilannetta (POS-ELY) sekä Joroisten kunnan valvottavia kohteita (Marika Limatius).

Kokouksessa kysyttiin Kuvansin Palviaisten kaatopaikasta ja sen toiminta on päättynyt vuonna 1998. Tarkkailuvelvoite on kuitenkin 30 vuotta päättymisestä eteenpäin voimassa.

Veli-Matin esitys on liitteenä 1.

4. Maatalouskuormitus ja maatalouden vesiensuojelu (Vuokko Mähönen, ELY)

Maatalouden ympäristöasiantuntija Vuokko Mähönen kertoi maataloussektorin vesienhoidon suunnittelusta ja erityisesti maatalouden kuormituksen hillitsemisestä vesistöön.

Joroisen alueella on maatalouden peltoviljelyssä vuosittain ollut n. 7000 ha. Peltoalueet jakautuvat yhteensä 11 valuma-alueelle, joista suurimmat ovat Haukiveden va. n. 2381 ha ja Välijoen-Sysmänjärven molempien ollessa n. 2000 ha. Alueella on myös merkittävää pohjavesialueella olevaa viljelystoimintaa.

Tukisovelluksen perusteella Joroisten alueella merkittävintä on säilörehun ja kuivaheinän tuotto/viljely. Monivuotista rehua tuotettiin yhteensä n. 2 800 ha alueella. Toiseksi suurin pinta-ala oli ohralla 845 ha ja seuraavana rehukauralla 578 ha. Suojavyöhykkeitä alueella oli käytössä 124 ha ja suojakaista-alaa 78 ha.

Vuokko totesi, että maatalouden kuormitus vesistöön on pääasiassa hajakuormitusta peltoviljelyn ravinteiden käytön kautta sekä ajoittain mahdollisesti myös pistekuormitusta, esim. peltokunnostusten yhteydessä tai ravinnepulssina puristenesteistä tai hulevesistä.

Vesienhoidossa maatalouden kustannukset vesien hyvän tilan savuttamiseksi ovat yhdyskuntasektorin jälkeen toiseksi suurimmat 0,84 mrd €. Vuosikustannus maataloudessa on koko valtakunnan tasolla n. 0,34 mrd € luokkaa. Metsätalouden 0,01 mrd € ja yhdyskuntasektorin 0,84 mrd €. Kun taas vertaillaan eri ELY-keskuksia kokonaistoimenpiteiden kautta, sijoittuu Pohjois-Savon alueelle esitetyt tarvittavat toimenpiteet, (6) kuudenneksi suurimmaksi, 26 milj. € kustannuksilla. Eniten kustannuksia oli esittänyt Etelä-Pohjanmaan alueelle (64 milj. €) ja Varsinaissuomen ELY alueelle yhteensä (49 milj. €).

Joroisen alueen toimenpidesuunnittelu vuosina 2019–2020, on toteutettu ennen kuntaliitosta. Tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu on mitoitettu v. 2027 saakka ja se on tehty Etelä-Savon ELY-keskusten toimesta. Toimenpiteiden toteutuksen edistäminen ja seuranta siirtyi kuntaliitoksessa Pohjois-Savolle. Joroisten alueelle suunnitellut toimenpiteet ovat seuraavat: käytössä olevat turvepeltojen pitkäaikaiset nurmet 92 ha, luomuviljely 529 ha, lannan prosessointi 7946 m³, lannan sijoittaminen 312 ha, luonnonhoitopellot 9 ha, Maatilojen neuvontakäynnit 68 tilaa, suojavyöhyke nurmet 68 ha, talviaikainen kasvipeitteisyys 2499 ha sekä orgaanisen aineksen lisääminen peltoon toimenpidettä 18 ha.

3.3.2023

Keskustelussa nousi esille maaperän hiiliviljely ja kosteikkojen hoito. Hiiliviljelyssä korostuu maaperän hyväkasvukunto ja edistämiseen liittyvät toimenpiteet kuten orgaanisen aineksen lisääminen. Kosteikkojen nimitys tulee jatkossa uudistumaan ja käyttö tulee laajentumaan pohjaveden pinnan säätelyyn avulla. Vuokon esitys on liitteenä 2.

5. Hankekatsaus

a. Uudet hankeavustukset (Sanna Katajamäki, ELY)

Käytiin läpi uudet syksyn 2022 hakukierroksella saapuneet avustushakemukset. Yhteensä uusia hanke-esityksiä tuli 11 kpl ja yhdelle aiemmin käynnistyneelle hankkeelle haettiin lisärahoitusta. Joroisten alueella on käynnistymässä neljä uutta hanketta, Paljo ja Kaita järvien kunnostus, Joroisselän hoitokalastushanke, Kosteikkojen Joroisselkä -hanke sekä Tervajoen kosteikkohankkeen suunnittelu. Hanke-esitykset ympäristöministeriölle on tehty 24.2.2023 ja tieto avustusmääräahoista on odotettavissa maaliskuun aikana. Tämän jälkeen päästään ELYssä tekemään avustuspäätöksiä uusille hankkeille. Toteutusvaiheessa olevia hankkeita Pohjois-Savon alueella on 27 kpl, Joroisissa käynnissä on Valvatuksen hoitokalastushanke sekä Virtasalmi-Joroinen kalatalousalueen hallinnoima Vesku-hanke. Tarkemmin hankkeista löytyy tietoa liitteenä 3 olevasta esityksestä.

b. Käynnissä olevat hankkeet (Paikalliset toimijat, SKVSY, ELY)

Valvatuksen ja Vesku -hankkeen lisäksi toteutusvaiheessa on Kolmanjoen kosteikkohanke ja siihen avustusta on myöntänyt Etelä-Savon ELY.

c. Käynnistymässä olevat hankkeet, Saimaan järvitaimen Joroisvirran reitille -hanke (Kunta, paikalliset toimijat)

Teemu Hentinen kertoi, että Savon voiman Vasaralanjoen kalatiehankkeen toteutus on käynnistymässä vuoden 2023 aikana. Aluehallintoviraston lupa on lainvoimainen ja rahoitussopimus (n. 350 000 €) on allekirjoituksia vaille valmis. Vasaralanjoen hankkeeseen liittyen käynnistetään Enon-Kolkonjoen-Suihkolanjoen kunnostushanke, jonka toteutukseen on varattu 250 000 €. Kuvansinjoen kunnostussuunnittelu on myös käynnistymässä tänä vuonna. Lisäksi Virmajoen ja Längelmäjoen luonnonmukainen kalatiehanke on suunnitteilla.

Kalataloushankkeita toteutetaan siten, että suunnitteluvaihe käsitellään ensin omana vaiheenaan vaihtelevalla rahoituksella, jossa valtion rahoitusosuus korostuu. Luvan hakeminen ja toteutus tapahtuu yhteistyöllä ja hankkeista neuvotellaan aina tapauskohtaisesti. ELYssä kalatalous- ja ympäristöpuoli koordinoivat kalataloushankkeiden edistämistä ja suunnittelua yhdessä.

Tuulikki Miettinen kertoi, että Huutokosken pohjapatohanke on ollut tarkasteltavana ja siitä on tehty kevyt alustava selvitys sekä mallinnettu pohjapadon vaikutuksia. Huutokosken asiaa tarkastellaan tarkemmin Maaveden säännöstelyn ilmastomuutoksen tarkasteluiden yhteydessä. *Sovittiin, että Tuulikki kertoo seuraavassa kokouksessa Maaveden tarkasteluista tarkemmin.*

3.3.2023

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

Sovittiin, että seuraava kokous pidetään **Keskiviikkona 23.8.2023 klo 9:30-12:00 Joroisten kunnan valtuustovirastotalolla.**

Kokouksessa käsiteltäviä asioita ovat:

- Maavesi-Sysmä tarkastelut, Tuulikki Miettinen
- Huutokosken kalanviljelylaitoksen toiminta, POS-ELY
- Metsätaloussektorin uudet ja ajankohtaiset asiat, Seppo Niskanen, MTK Pohjois-Savo
- Joroisten kunnan valvottavat kohteet, Marika Limatius
- Hankekatsaus

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:50.

Liitteet

Liite 1. Joroinen_valvonta_01022023, Veli-Matti Vallinkoski
Liite 2. Joroinen_VHS_2023, Vuokko Mähönen
Liite 3. Kunnostushankkeet_2023, Sanna Katajamäki

Jakelu

Joroisten vesienhoitoryhmän jäsenet

Tiedoksi

Kirjoita tähän